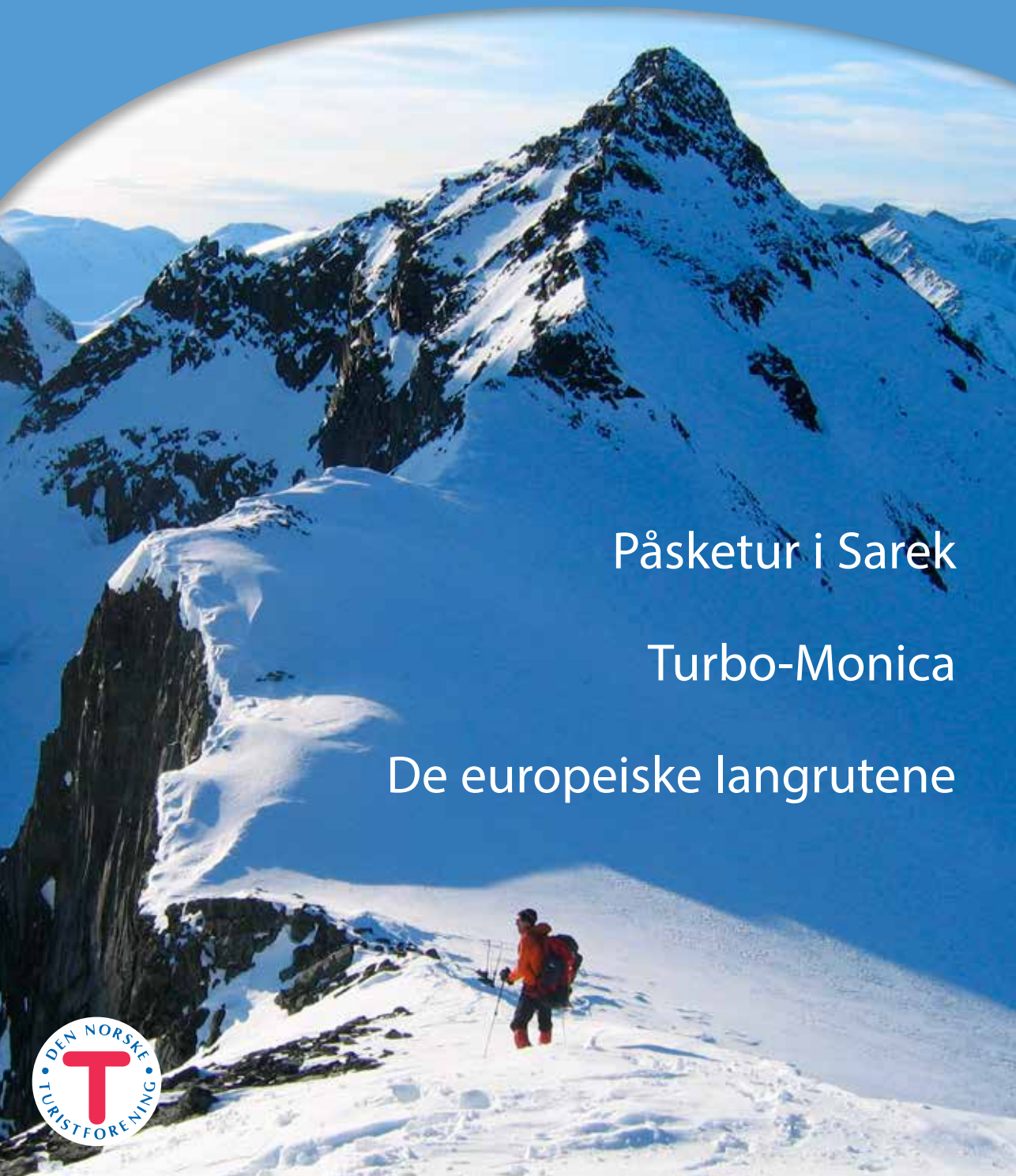

Fjellvåken

MEDLEMSAVIS FOR TROMS TURLAG • NR. 1 – 2010 – 32. ÅRGANG

Påsketur i Sarek

Turbo-Monica

De europeiske langrutene

Troms Turlag from the outside inn

Det er onsdag, klokka er mye over halv seint. Oppdraget handler om å skrive en tilbakemelding til Troms Turlag om hvordan jeg, som innflytter og utlending ble tatt i mot i turmiljøet. Min erfaring er en helt vanlig turistopplevelse. Det er banalt å skrive om fjellene, fjordene, midnattsola, om nordlyset og andre utrolige lys. Men etter 10 år i Norge lar jeg meg fortsatt lett fascinere av store og små øyeblikk den norske naturen gir meg. En kommer fra det store utlandet, til lille Norge. En vandrer på kryss og tvers av landet, flytter Nord og Sør, Øst og Vest (utforsker midten også), hopper fra øy til øy langs kysten. Så ender man opp i Nord-Norge. I Tromsø.

Det begynner med et flyttekaos i en hybel som ikke er et hjem. Nærmeste kjent sjel befinner seg over 1000 km unna. Ute finnes en hel verden. Blå himmel. Snart midnattssol. Fjell og fjord i alle retninger.

Hva gjør man da? En kjører til Ersfjord, går opp til Buren. Etterpå sover man godt (selv på et tynt liggeunderlag i den kaotiske hybelen). Man våkner neste dag og det er fortsatt lyst og like mange fjell å velge mellom. Jeg begynner da med det nærmeste, Tinden. Fra toppen oppdager jeg enda flere fjell. Tromsø ser ut til å flyte der nede, som en båt med masse folk på. Alt annet er bare fjell og hav. Jeg antar jeg smilte bredt der oppe, og gledet meg til alt som var igjen å oppdage i Troms.

Sånn gikk dagene. Man får ikke nok av den majestetiske naturen Troms har å by på. Fra yttersida til innlandet, fra Sør-Troms til Nord-Troms. Om våren, sommeren, høsten og vinteren (mmm, vinter) Hvor blir det av tida? Den forvandler seg til uttallige mange og flotte turminner. Og når det er dårlig vær i Tromsø, så er man litt glad. Da blir det hviledag (etter flere

Sommarøy. Foto: Célia Girard

Célia Girard

dager med dårlig vær ble det også tilnærmet ryddig på hybelen som etter hvert ble et hjem).

Skrev jeg Troms Turlag i tittelen? På fjellet treffer man folk. Blir kjent med folk. Får nye venner. Mitt møte med Troms Turlag

begynte med Fjellsportgruppa, en torsdag med dårlig vær. Da jeg ble invitert til å stikke innom til FSG-vafler på turlagskontoret. Der treffer man enda flere smilende fjellglade. Man føler seg velkommen. Ta deg en vaffel, sier den ene, bli med på tur, sier den andre!

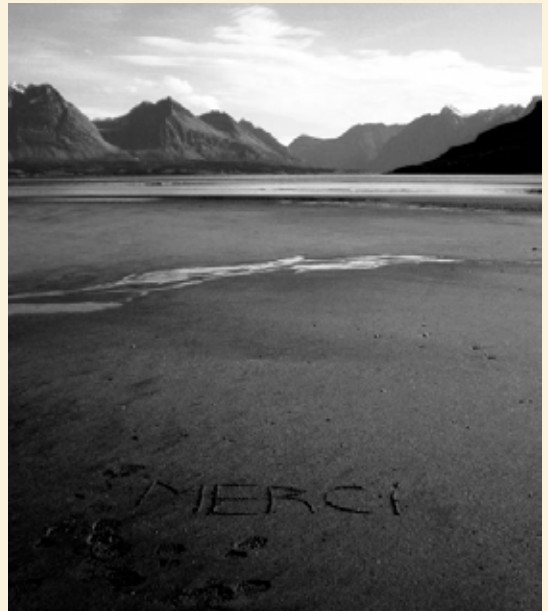
Så vanskelig var det å komme inn i Troms Turlag.

Hvem sier at FSG er en lukket gruppe kun for spesiell interesserte? Eller kun for de som driver med all slags ekstrem sport? Jeg hører rykter om at Troms Turlag er for sprekinger. Min første tur med en FSGer var tidenes minste tur: Vi gikk i fjæra på Berg og betraktet midnattsola. Eneste utfordringen en møter i turmiljøet er å kjenne igjen turvennene. Turfolk er (naturlig nok) oftest å treffes på vei opp (eller ned) fra et fjell, pakket inn i diverse mengde av utstyr og tilbehør, litt avhengig av sesongen. Når man møtes igjen rundt en pils på Flyt, på en fest, på et kurs eller seminar i regi av Turlaget, så kan det være utfordrende å kjenne fjesene igjen. Etter hvert husker man hvem som har den røde hjelmen (og hvem som ikke bruker hjelm), hvem som har den gule jakken, hvem som kjører telemark, hvem som kjører randonné. (Kanskje man klarer en dag å kjenne igjen signatur fra turvenner i pudder?)

Og når man trives, så gjør man gjerne litt for organisasjonen også. En begynner å steke vafler for FSG og finner seg plutselig med verv i diverse komiteer og utvalg. Til og med styreverv. Troms Turlag er en allsidig organisasjon der i tillegg til å gå turer kan delta på kurs og workshop, være med på dugnad, merke stier eller bygge hytter, og dele turopplevelser med likesinnede. Organisasjonen har kun én ansatt og fungerer takket alle frivillige. Det er mye å gjøre hvis man først er litt engasjert. Det som har vekket mest interesse hos meg er lagets kompetante og erfarne turgåere. Troms Turlag består av flere tusen mennesker og noen av disse har tilbrakt hele livet i de nordnorske fjellene. Det fins ingen bedre måte å lære enn å gå tur med erfarne fjellvandrere. Gjennom lagets aktive kurs og utdanningsvirksomhet har en mulighet til å lære om en hel rekke områder knyttet til tur og friluftsliv og bli kjent med folk en kan lære mye av. Jeg avslutter nå min styreperiode (som for øvrig gikk som et blitzlys). Hva er erfaringen jeg sitter igjen med? Bortsett fra de mange gode turminner og de mange gode turvenner da...

Nordmenn er alltid nysgjerrig på hvorfor vi som kommer fra "Syden" velger å bosette oss i Norge (og i det hele tatt i Nord-Norge). Hvorfor uansett skulle det være annerledes å være utlending i Troms Turlag enn å være for eksempel søring, eller trønder? Det er nettopp det som er fantastisk med turmiljøet i Den Norske Turistforening. Det er en organisasjon for alle. For ekte nordmenn og for de litt mindre ekte (som meg). For turmennesker i alle farger og utgaver. Troms Turlag er for store og små, for unge og gamle, for superspreke og for mindre spreke, for bortoverfolk og for brattfolk, for vinterglade og sommerglade. Jeg har vært i landet i 10 år og like lenge medlem i DNT. På få andre områder i det norske samfunnet har jeg opplevd et så inkluderende miljø som i turmiljøet. Man møter mennesker fra alle kanter av samfunnet, av landet, av verden, samlet rundt en felles interesse. Å være ute i naturen.

Muligens er jeg ikke gammel nok til å filosofere om hva det å være på tur gjør med et menneske. I mine øyne er den norske naturen uberørt og vill, og den

Lyngen. Foto: Célia Girard

norske turgåer er bevisst dette, og passer på at naturen forvaltes på en (stort sett) forsvarlig måte. Selv om jeg er utlending/søring (eller hva jeg nå skal betegne meg som), har jeg gått mange turer rundt om i hele landet. Mine utenlandske øyne ser noe helt spesielt her nord. Noe som bare kan oppleves. DNT gir nemlig naturopplevelser for livet. Dette får jeg på tur i Troms, med Troms Turlag eller på egen hånd.

Å oppleve naturen lar seg ikke så lett beskrive, men dette var et forsøk på å oppsummere mine erfaringer fra det norske turmiljøet og fra Troms Turlag. Jeg takker for meg for denne omgangen og gleder meg til neste tur, i sol, snø (eller regn?), og til neste tur etter det igjen, og til neste. Jeg avslutter med en setning fra min norsklærebok for utlendinger som også oppsummerer svært godt turerfaringene her i landet, og som kanskje vi alpefolk burde lære litt av: Det fins ingenting som heter dårlig vær, bare dårlige klær.

Av Célia Girard

Bernt Løvlid gjør klar for transport av gass til Dividalshytta. Foto: Lisbeth Johannessen

Hei - stopp litt!

 Av Redaksjonen

Vi har i alle år hatt en liten annonse i Fjellvåken med invitasjon til leserne om å komme med innspill til bladet i form av innlegg, problemstillinger, dikt, foto, tegninger osv.. Uten at det har kommet spontan respons. Det har i liten grad vært noen form for dialog, og det har vært et savn.

Vi undres: Hvorfor er det slik? Hvorfor er ikke medlemmene mer på banen? Hvem er dere 3630 medlemmene i Troms Turlag? Hva vet vi om hverandre? Hva forventer dere av Turlaget? Hva ønsker vi å kommunisere om? Bruker vi nettet? Sender vi spørsmål til styret, "Fjellvåken" eller "kontoret"? Ønsker vi mer innsyn i styrets arbeid? Melder vi oss på dugnad

(som kan innbefatte det meste fra vedhogst og vasking, merking, planlegging og vedlikehold av bruer, til mer kreative aktiviteter som infoarbeid, Fjellvåken, og lignende)? Tilnærmet all aktivitet er basert på frivillighet. Vi som jobber som frivillige har all slags kompetanse, og vi trenger mange med all slags kompetanse - vi trenger folk med sunt vett. Som kan være med og sammen gjøre Troms Turlag til et velfungerende lag som gir tilbud til alle i Troms som vil benytte seg av den unike naturen vår.

Hva får vi igjen for vårt engasjement i Troms Turlag? En fellesnevner for all aktivitet er: et fellesskap og vennskap med andre som har glede og kjærlighet til naturen i Troms. Altså: Styret og utvalgene i Troms Turlag ønsker kontakt med dere medlemmer som er

Pause i rundvasken på Nye Dividalshytta. Foto: Lisbeth Johannessen

der ute, og som på hver sin måte har noe å tilføre Turlaget.

Man vet at bedre samhandling gjerne fører til at
- medlemmene blir bedre kjent med hverandre
- man kan avdekke behov for å vite mer om TT
- ønske om å stille opp for laget

Hvordan kan vi fordype oss?

Du kan ringe kontoret, eller noen i et av de mange utvalgene, gå på "nettet", (et sammendrag av styreprotokollen finner du på hjemmesida til Turlaget www.turistforeningen.no/tromsturlag ...) lese "Fjellvåken", finne fram til "Min side" på www.turistforeningen.no

Vi ønsker deltakelse og engasjement, et skikkelig spleiselag!

Troms Turlag gir hvert år et åpent tilbud om organiserte fellesturer med turlleder; Dags-turer, overnattingsturer, Fjellsportturer, Barnas Turlags turer, Ungdomsturer, Veteranurer, Senja Turlags turer. Vi vil gjerne ha tilbakemelding fra deg om turtilbudet dekker ditt behov. Ønsker du andre turer: Nye mål, tematurer, lange turer/korte turer eller er det ikke interessant med fellesturer? Gi oss tilbakemelding slik at vi kan søke å få et best mulig tilbud.

Utlag i TT butikken, Foto: Jorunn Mørkved

“Løp og kjøp” på TT-butikken

 Av Toril Skoglund

På Turlagskontoret får du ikke bare gode råd om turer og hyttenettet, nå kan du også gjøre en god handel av nyttig utstyr for turen din. Du kan kjøpe turutstyr og klær, bøker og turkart for redusert pris. Utvalget kan variere en del, men butikken har vanligvis inne det som framkommer av prislista under. I tillegg har butikken mulighet til å bestille inn GPS “Satmap” til rabattert medlemspris.

Bergans og DNT har utviklet “Snøhetta” jakke og bukse som har en veiledende pris på kr 3200 (jakke) og kr 2400 (bukse), medlemspris er kr 2750 (jakke) og kr 2050 (bukse). Jakke: http://www.dnt-turutstyr.no/article.php?ar_id=8143&fo_id=4043

Bukse: http://www.dnt-turutstyr.no/article.php?ar_id=8208&fo_id=4044

Formeromproduktene: http://www.turistforeningen.no/troms/article.php?ar_id=16875&fo_id=693

PRISLISTE pr. 27.01.10

Kart:	Medl.pris	Ikke medl.
Kart Norgeserien	100,-	130,-
Turkart, papir	120,-	140,-
Turkartmappe	230,-	270,-
Turfolder – Troms Turlag	50,-	50,-
Bøker:		
Kajakk og kavell	200,-	200,-
Førstehjelp på tur	200,-	250,-
På tur i Troms	200,-	200,-
Breboka	150,-	200,-
Skredfare	200,-	220,-
Grensesømmen	100,-	150,-
Hold deg levende	100,-	120,-
Hans Prestbakmo:	250,-	270,-
Natur, tanker, mennesker		
Har fjellet ansikt?	230,-	280,-
Til fots i Norge	200,-	230,-
På hyttetur i Vesterålen	200,-	200,-
Klær/Utstyr:		
Vindsekk	600,-	780,-
T-skjorte, Grensesømmen	100,-	100,-
BT-Matboks	25,-	50,-
BT-Buff	100,-	120,-
BT-Lue	100,-	120,-
T-skjorte – Helt ekte	100,-	150,-
Fleecejakke – Helt ekte	300,-	400,-
“Snurra” – Klessnor	60,-	80,-
Lakenposer	250,-	350,-
Snøhetta jakke	2750,-	3200,-
Snøhetta bukse	2050,-	2400,-
DVD	150,-	200,-

Hva rører seg i FSG?

Fjellsportgruppa fylte 20 år i 2009. Jubileet ble feiret med gall

amiddag på Fjellheisen på slutten av året.

>> FSGs grunnleggere var tilstede og mottok edle dråper på flaske med samme alder som deres hjertebarn fjellsportgruppa. Tilstede var også 85 andre feststemte medlemmer som fikk servert treretters middag akkompagnert av mange gode taler med historisk sus. I jubileumsgave fra Turlaget fikk Fjellsportgruppa en bærbar PC med en klar oppfordring om å "fresche" opp hjemmesida et par hakk. Budskapet er mottatt og vi satser på å få til en alltid fersk oppdatert web med bilder og info fra kommende og nylig gjennomførte arrangementer.

Samarbeid

I 2009 har styret i Fjellsportgruppa arbeidet for å få et nærmere samarbeid med Troms Turlag. Dette føler vi også har vært et sterkt ønske fra styret i Turlaget. Det er oppdrettet ei samarbeidsgruppe med representanter fra hovedstyret og underlagene som skal arbeide for bedre koordinering av turer og arrangementer i hele Troms Turlag. Det er også nedsett ei strategigruppe som skal finne ut hvordan vi i Troms Turlag skal kunne fornye oss og hvordan vi gjennom spesialkompetansen i moderlaget og de ulike undergruppene skal tilby et moderne og bredt spekter av turer, kurs og arrangementer som appellerer til friluftinteresserte i alle aldre med ulik tilnærming til friluftsliv. Dette arbeidet synes vi er viktig og positivt og vi hedrer turlagsleder Ivar Sæther for hans initiativ.

Skredkunnskap

De siste årene har topturer blitt svært populært, både i Troms og i resten av landet. Et økende antall entusiaster i alle aldre bestiger våre vakre og innbydende fjelltopper for å signere fjellsidene på vei tilbake til bilen. Det synes vi er en svært positiv utvikling. I likhet med alt annet friluftsliv er det også her viktig å fokusere på sikkerhet. Fjellsportgruppa ønsker å bidra til økt kompetanse og fokus på snøskredkunnskap. Ei arbeidsgruppe bestående av Yngve Antonsen, Jan Fredrik Frantzen, Magnus Irgens og Margrethe Aanesen har skissert en utdanningsstige for skredinstruktører. Et utdanningsopplegg for skredinstruktører fantes ikke i Norge før deres forslag ble vedtatt i styret i DNT-fjellsport i

Harald Bohne (lengst til venstre), Espen Nordahl og Jarle Nilsen er FSGs grunnleggere. Her på jubileumsfesten desember 2009. Foto: Harald Faste Aas

fjor høst. DNT-fjellsport sentralt arrangerer i år fire-dagers metodekurs skred i henhold til denne stigen. Det samme gjør også vi her i Tromsø som første lokalgruppe i Norge. Vi har hyrt inn Jørgen Moland som instruktør. Han har vært ledende innen utvikling av skredkurs innen DNT-systemet de siste årene. Vi håper metodekurset representerer starten på en videreutvikling av Tromsø som et kompetansesenter for skredkunnskap og skredsikkerhet.

Medlemsbladet Kveita har fått ny redaktør. Ragnhild Daae Gjertsen er en av mange nye medlemmer som meldte seg inn i Fjellsportgruppa i løpet av det siste året. Hun tar over ledelsen av en svært godt fungerende redaksjonsom har levert "kveiter" av svært høy kvalitet de siste årene under ledelse av Maria Sangvik. Vi ønsker Ragnhild hjertelig velkommen og gleder oss som alltid til neste nummer. Kveita er i svært trygge og kyndige hender.

Ragnhild Daae Gjertsen

Av Øyvind Nilsen

Bilde foregående sider: Fra FSGs skredworkshop i Lyngen 2009. Hege Strømsnes og Oddvar Pedersen på vei opp Gillavarre. Foto: Øyvind Nilsen

70-års-jubilanten

Odd Magnus Heide Hansen

Av Jorunn Mørkved

Odd Magnus Heide Hansen
70 år. Foto: Lise Hansen

Odd Magnus har vært aktiv i TT i mange år. I en 10-års-periode var han og kona Astrid tilsyn på Dividalshytta. Odd Magnus har vært styremedlem i TT, og i mange år var han i "Fjellvåken"-redaksjonen. Ettersom han var profesjonell typograf, gjennomførte han

flere "ansiktsløftinger" av bladet. Interessen for fotografi har gjort at han har tatt godt vare på gamle bilder som vedrører Troms Turlag. Dette kom blant annet til nytte under dagnadsprosjektet jubileumboka "På tur i Troms". Odd Magnus leverte stoffet og bilder som omhandler historia til TT.

For tida er han aktivt med i veterangruppa og er en av ildsjelene som sørger for vedlikehold av Avinormerkinga til Kjølen.

"Fjellvåken"-redaksjonen takker ham for innspill og stoff til bladet gjennom mange år.

Nederlandsk fjellgeit har fylt 70 år

Av Jorunn Mørkved

Hermien Prestbakmo og ektemannen Hans setter ikke mange spor etter seg når de ferdes i fjellet. Riktignok kan vi se navnene deres i hyttebøkene eller møte dem tilfeldig. De ferdes ofte utafør stier og hyttenett, for Hermien og Hans er telt eller lavvo et godt alternativ til hyttene.

Det er vanskelig å skrive om Hermien uten å nevne Hans. Når vi ser bort fra en periode som styremedlem i TT, har Hermien i turlagssammenheng som regel deltatt sammen med ektemannen. De har vært tilsyn på ulike turlagshytter i til sammen over 25 år: De har gjort en innsats på Dærta, på Vuoma og de siste fem åra har de hatt tilsyn med Lappjordhytta. Man kan også nevne dagnadsinnsats, turlederopp-gaver og annet arbeid for TT.

Hermien er et engasjert menneske, og hun er aktiv i mange ulike organisasjoner og foreninger. Som den

rause personen hun er, har hun gjennom mange år gledet "Fjellvåken" sine lesere med artikler, små "snutter" og dikt. Mye av engasjementet hennes handler om miljø- og naturvern. Hun og Hans gjorde en stor innsats i forhold til jubileumboka "På tur i Troms" med mye kunnskapsstoff om Dividalen og Lappjord-området. Hermien sine dikt var et godt "krydder" i boka.

Vi ønsker den nederlandske fjellgeita til lykke med overstått bursdag og håper at hun en dag får møte bamsefar! For vår egen del håper vi at vi fortsatt får trivelige møter med henne og Hans i fjellheimen et sted...

Hermien Prestbakmo.
Foto: Jorunn Mørkved

Varmebuga på Kjølen

– et samarbeidsprosjekt mellom Tromsø kommune, Avinor og Troms Turlag

Varmebuga under oppføring. Foto: Ole Wille

Ideen om ei varmebuga på Kjølen dukket opp i jubileumsåret 2007. Da fylte Troms Turlag 100 år, og begivenheten ble markert med stor aktivitet på mange områder. Medlemmene engasjerte seg, og flere planer ble satt ut i livet. En tromsøborger tok kontakt med Troms Turlag og satte fram ideen om ei varmebuga på Kjølen som en flott og velkommen jubileumsgave til turgåerne.

Men hvordan få varmebuga realisert? Alt arbeid i Troms Turlag er basert på frivillighet, og i jubileumsåret var masse dugnadsfolk i sving med forskjellige oppgaver. Det var derfor stor skepsis til om vi kunne klare enda et nytt prosjekt basert på dugnad. Men med tid og tålmodighet tatt til hjelp, så har det vært ei stødig framdrift av prosjektet selv om tempoet har gått i rykk og napp.

Troms Turlag søkte Tromsø kommune om finansiering og fikk kr 50 000,- som skulle dekke materialkostnadene med innbo. Videre har Avinor stilt seg veldig behjelpelig ved å gi gratis tomt til varmebuga, og i tillegg har Avinor lagt til rette for strømuttak for varmekabel. Ei varmebuga må selvfølgelig ha varme på i den kaldeste årstida!

Etter at alle formelle byggesøknader var i orden og materialkostnadene dekket, ble det opp til Troms Turlag å gå løs på dugnadsarbeidet med blant annet innkjøp, transport og byggearbeid. Arbeidet har i hovedsak vært organisert og utført av Ole Wille med god og stødig hjelp av Valter Jensen og Arnulf Grønås. Det skal ikke underslås at de kunne tenkt seg mer arbeidshjelp underveis som ville redusert både byggetid og deres egen forbruk av fritid.

Resultatet av dugnaden vil turgåerne nyte godt av i løpet av høsten 2010. I blåst og ruskevær når kakaoen nytes i lune omgivelser, la da gode tanker gå til disse utrolige karene og til Tromsø kommune og til den gode naboen Avinor som gjorde ideen mulig.

Av Jorunn Fleten

Enda et prosjekt basert på dugnad.

Foto: Ole Wille

Et lokallag og dets virksomhet

Utsikt fra Roalden og ned mot Senjahopen. Foto: Alf Brustad

– Hei Alf, det e ho Jorunn fra redaksjonen i Fjellvåken, som ringer. Kunne du tenke deg å skrive noen ord om Senja Turlag, i medlemsbladet vårt? Omtrent slik var telefonsamtalen, en tidlig adventsdag.

Ja, selvfølgelig vil jeg jo det. Det skulle no bare mangle, vi e jo et lokallag av TT, og således en del av den store familien. ST er et forholdsvis nytt lag, stiftet 14 febr. 1992. Etter søknad om å starte eget

Tur til Børringen. Foto: Alf Brustad

lag, ble det fra DNT anbefalt å bli et lokallag av TT. Laget har en forholdsvis stabil medlemsmasse på ca 220 stk. I vesentlig grad kommer disse fra de fire kommunene på eventyrøya Senja: Torsken, Berg, Tranøy og Lenvik med fastland. Ved innmelding blir alle som har postadresse i disse kommunene automatisk registrert i ST. Laget har også noen medlemmer andre steder i landet, her ordner medlemsservice i DNT slik at disse blir ST-medlemmer. Her er jo nettopp Fjellvåken og lokalstoff årsaken til det.

Ellers er nå dagliglivet i et lokallag mye likt det som foregår i et større lag. Styret vårt består av fem personer. Et såkalt fortettet styre, hvor både turutvalget og merkeutvalget er representert. Fordelen med det er at styret i og underutvalgene, til enhver tid er oppdatert, om alle deler av lagets virksomhet. ST avholder 5-6 styremøter i året, i tillegg til årsmøte, som er i mars. Et populært tiltak er og medlemsmøte. På høstens møte 26. nov, møtte 26 medlemmer opp. I tillegg til de vanlige sakene, hadde vi besøk av leder i Midt-Troms Friluftsråd, Sissel Grongstad. Hungamedlemsmøteengreiorientering

om deres virksomhet, og hva ST og friluftsrådet kan samarbeide om i fremtiden. (Rapport fra møtet er å lese på lagets hjemmeside).

Medlemsmøtet ønsket at styret jobber med å arrangere kurs i førstehjelp, veivalg-kart og kompass, GPS, turlederkurs og skismørekurs. Siste er planlagt sammen med vår "handelspartner" Intersport, i januar.

Av de aktive komiteene jobber merkeutvalget, tre personer, med å holde løypenettet ryddet og merket. ST har ansvaret for i all hovedsak, "Senja på langs"-løypa. Løypa som starter ved Lysvatnet ved Gibostad og ender ved Olaheimen på Sørsenja, er 78 km lang, en fire-dagers tur med første overnatting i lagets hytte Senjabu og to netter i telt. For de som er vant til å vandre i indre Troms er terrenget noe røffere på Senja. Men en fantastisk flott tur. Løypa er nå stort sett merket, bare noen korte strekninger gjenstår. Den andre løypa ST har ansvaret for er den gamle kirkestien mellom Finnsnes og Bjørelvnes. Den skal merkes neste sommer. En god del andre løyper og

stier finnes, og disse er det de respektive kommuner som har merkeansvar for i samarbeid med deler av reiselivsnæringen.

Turutvalget har ansvaret for turprogrammet, skaffe turledere og all oppfølging av turvirksomheten. ST har hatt meget god deltagelse på sine turer, spesielt på såkalte toppturer. Her har deltagertallet ofte vært mellom 20 og 30. Laget har i tillegg til dags- og kveldsturer også hatt overnattingstur til indre Troms, både vinter og sommer. Programmet for neste år inneholder både tur til Kebnekaise og ukestur i indre Troms. Begge disse viser seg å være populære og er allerede stort sett fulltegnet. På neste års program prøver vi også å få til en tur beregnet for handicapede, samt turer for familier/barn. Laget har ikke eget Barnas Turlag, men tilrettelegger turer for denne gruppen.

Laget vil også starte jobben med en Hytte-, sti- og løypeplan, i henhold til DNTs veivalg for 2009 – 2012. Også markedsføring og profilering av laget vil det jobbes aktivt med. Laget har kjøpt inn krus og T-skjorter med logo. Populære artikler som laget selger.

Samarbeid med TT er også viktig, så vel Jon Morten på kontoret og styret. Samhandling i forskjellige saker ser ST på som meget vesentlig. Den kjente bilkongen Henry Ford sa en gang til sine ansatte: "Ikke snakk om hverandre og til hverandre. Snakk med hverandre".

Senja Turlag ønsker Fjellvåkens lesere et herlig nytt turår og avslutter med vårt motto:
EN FANTASTISK TURDAG MED SENJA TURLAG.

Av Alf Brustad, leder ST.

Merking over Istind. Foto: Alf Brustad

HOS OSS FINNER DU ALT AV TURUTSTYR OG BEKLEDNING SOM DU TRENGER TIL TUREN
– OGSÅ UMLEIE AV HYTTENØKKELE TIL MEDLEMMENE.

VI KAN SPORT!

COOP SPORT, DOMUS SENTER BARDU

coop sport

Ikke så aktive som vi tror

Av Toril Skoglund

Bare 1 av 5 voksne nordmenn oppfyller helsemyndighetenes anbefaling om fysisk aktivitet. Hele 4 av 5 rører for lite på seg, det viser en undersøkelse utført for Helsedirektoratet. Turgåing er den vanligste fysiske aktiviteten blant norske kvinner og

menn i alle aldre. 79 % av deltakerne i undersøkelsen sier de går tur.

Med bakgrunn i forskningsresultater fra Norges idrettshøyskole utga Helsedirektoratet i 2009 rapporten "Fysisk aktivitet blant voksne og eldre". Det viktigste funn gjort i undersøkelsen er at bare 20 %

Horizontal mattpause. Foto: Toril Skoglund

av voksne i Norge tilfredsstillende gjeldende anbefalinger for fysisk aktivitet. De nasjonale helseanbefalingene for fysisk aktivitet er minst 30 minutters daglig moderat fysisk aktivitet. Aktiviteten kan være oppdelt i løpet av dagen i bolker av minst 10 minutters varighet. Et eksempel på moderat aktivitet er rask gange.

Tidligere studier om fysisk aktivitet i befolkningen er basert på spørreskjema. Dette medfører at aktiviteten blir overestimert. Ved bruk av aktivitetsmåler som er gjort i denne studie, har man fått et objektivt mål på fysisk aktivitet, og dermed et mer riktig bilde av aktiviteten. Tidligere spørreundersøkelser viste at 40- 65 % av nordmenn er aktive, og har dermed gitt et litt for positivt bilde av nordmenns aktivitetsnivå. Vi er ikke så aktive som vi har trodd. Dette kan ha medført at tiltak for å øke aktivitetsnivået i befolkningen ikke har fått like høy prioritet som ellers kunne vært tilfelle dersom vi hadde hatt kunnskap om det faktiske aktivitetsnivået.

Bakgrunnen for denne undersøkelsen er å få vite mer om befolkningens levevaner. Tilsvarende undersøkelse er gjort blant barn og unge. Undersøkelsen er gjennomført fra april 2008 til april 2009. Den inkluderer kvinner og menn i alderen 20 til 85 år. I alt 3322 personer er med i analysen. Fysisk aktivitet er registrert objektivt med en ActiGraph-aktivitetsmåler festet til kroppen. All aktivitet er registrert, både inaktiv, lett, moderat og hard, og det er kun i utregningen av anbefalingene at man ser på moderat eller hardere intensitet. Aktivitetsmåleren ble i gjennomsnitt brukt i nesten syv dager av hver deltaker. Denne målemetoden er relativt ny og den gir mye objektiv informasjon om fysisk aktivitet.

Studien viser at det er stor spredning i fysisk aktivitetsnivået generelt, små aldersforskjeller, ingen kjønnsforskjeller og at det er sosiale forskjeller i fysisk aktivitet.

Individforskjell

Det er stor forskjell mellom de 10 prosentene som er mest aktive og de 10 prosentene som er minst fysisk aktive. Aktivitetsnivået hos de første er mer enn fire ganger høyere enn hos de siste.

Alder

Det er ikke vesentlige forskjeller knyttet til alder. Personer av begge kjønn over 70 år er mindre aktive enn gjennomsnittet.

Kjønn

Det er heller ingen vesentlig forskjell på kvinners og menns totale fysiske aktivitetsnivå i Norge. Det er gjennomgående flere kvinner (22%) enn menn (18%) som tilfredsstill anbefalingen.

Sosiale forskjeller

Undersøkelsen viser at det er en sammenheng mellom utdanning og total fysiske aktivitet. Personer med høyere utdanning har et høyere aktivitetsnivå generelt sammenlignet med personer som har lavere utdanning. Det er ingen sammenheng hva gjelder inntekt. Antallet deltagere i undersøkelsen med innvandrerbakgrunn var for lavt til å si noe sikkert om aktivitetsnivå for denne gruppen.

Regionale forskjeller

Befolkningen i Nord-Norge har et lavere aktivitetsnivå sammenlignet med Trøndelag, Sørlandet, Øst- og Vestlandet. Gjennomsnittlig aktivitetsnivå er noe høyere i kommuner med over 30 000 innbyggere, sammenlignet med kommuner som har 10 000 til 29 999 innbyggere.

Undersøkelsen viser også at voksne nordmenns fysiske aktivitetsnivå varierer med årstiden. Vi er

mer aktive om våren, sommer og høst (mars til november) sammenlignet med vintermånedene. Nedbør reduserer også aktivitetsnivået vårt.

Type aktivitet

Turgåing er den vanligste fysiske aktiviteten blant norske kvinner og menn i alle aldre. 79 % av deltakerne i undersøkelsen sier de går tur. Andre populære aktiviteter er treningsstudio og trening til musikk (39 %), sykling (34 %) og langrenn (25 %).

Helg og hverdag

Voksne nordmenn er noe mer fysisk aktive i helgene når de har fri fra jobb enn på hverdager. Aktivitetsmønsteret blant voksne er dermed motsatt av mønsteret blant barn og unge, som er mer aktive hverdager enn i helgene. Personer over 65 år er mer aktive enn andre voksne midt på dagen og mindre aktive enn andre voksne på ettermiddag og kveld.

Kilde: Fysisk aktivitet blant voksne og eldre, kortversjon. Resultater fra en kartlegging i 2008 og 2009. Helsedirektoratet.

På en av våre leseres blogg kunne denne teksten leses:

“Fjellvåken”: Gratulerer, Troms turlag!!!

Turistforeningas magasin Fjell & vidde dumpet ned i min postkasse i dag, og med dét også Troms turlag-blekka Fjellvåken. Skjønt “blekke”? Dette må være det mest innholdsrike nummeret av det lokale turmagasinet jeg har sett. Det er et stort antall artikler, stor spennvidde (!) i emnevalg og med vilje til å formidle gode turopplevelser. Som en av de mange med et hjerte for Voumahytta er det jo gledelig med artikler fra da Gamle Voumahytta ble bygd og

innviet i 1968. Et annet høydepunkt er artikkelen om vinterbekledning. I tillegg til elementære fakta som nødvendigheten av god skallbekledning og varierende mengde isolerende lag under, formidler artikkelen blant annet erfaringer med bekledning i forhold til aktivitetsnivå og bruk av dampspærre i fottøy. Gratulerer, Troms Turlag! Dette var greier.

<http://oddsvend.blogspot.com>

Sverre på tur i sitt kjære indre Troms. Her er det rast i Krokdalen, mellom Gaskas og Lappjord. Foto: Kjell Vangdal

Sverre Rostad er død

Sverre Rostad døde i november 2009, på en feriereise til Cuba. Han var født 20. juli 1929 i Nordland og fikk sin oppvekst og skolegang i fylket. Senere studerte han ved NTNU i Trondheim og ble sivilingeniør.

For de fleste av oss som kjente ham, blir han først og fremst husket som friluftsmannen, entusiastens, pådriveren og den som alltid omsatte ideene han hadde til handling.

Sverre var formann i Troms Turlag i mange år. Han fikk overført Stordalsstua til TT, var pådriveren av byggingen av Ringvassbu, Lappjord, flere bruer og restaureringen av Steinbøhytta på Fløya. I sin for-

mannsperiode fikk han også startet "Fjellvåken", og navnet på bladet var også hans idé. Sist, men ikke minst, sørget han for fast ansatt daglig leder i TT. I 1987 forlot han Tromsø, men tok ikke avskjed med friluftslivet eller arbeidet for det. Han ble snart leder for DNTs dugnadskomiteé, og helt frem til sin død var han ivrig opptatt med dette arbeidet.

Sverre har etterlatt seg spor over det meste av landet. Vi minnes ham i takknemlighet.

Av Kjell Vangdal

En sommertur gjennom ind

Et (ekte)? PAR vandrer gjennom indre Troms sommeren 2009 og de skriver flittig sin klagesang i samtlige hyttebøker fra Lappjord til Kilpis. Paret startet på Lindesnes og uttaler seg av erfaring når de gir Troms Turlag den dårligste karakteren av samtlige turområder de har passert igjennom. De er enige om at det er alt for lite gangbaner og alt for mye gjørme. De konkluderer med at det er for slapp holdning til hammer og sag, og stiene er på enkelte steder for dårlig tilrettelagt og avslutningsvis er det dårlig merking i visse områder. Og de mener Troms Turlag må ta den gode ideen om å skaffe et matlager på hyttene. Det mest positive leser jeg på Rostahytta etter at paret har gått strekningen fra Dæarta. Det står noen forsiktige ord i hytteboka om at det var FINT oppe i høyden, men det kunne vært enda bedre om det hadde vært lagt ut noen gangbaner over et fuktig parti!

Det er greit å få kritikk for å kunne gjøre ting bedre, men hva i all i verden er det disse to forlanger av tilrettelegging?? Og ikke et ord om naturopplevelse i Troms. Bare bedrevitere som forlanger å gå 100 % etter rødmerking og til overmål på tørt underlag! De må da ha et sørgelig kortidsminne for jeg tenker på hvor mye myrgjørme de har brukt energi på i enkelte fjellområder sørpå. Og var det noen gangbaner å gå på, ja, da var de drukna i myra.

På min vei mot Lindesnes sendte jeg mange ganger en god tanke til det flotte dugnadsfolket i Troms Turlag og tenkte gang på gang at DETTE skulle dere sett! Det gjaldt både vedlikehold av hytter og merking av stiene. Sammenligninga ga alltid et pluss for TT.

re Troms til besvær

Som et mottrekk til kritikken av Troms Turlag, skal jeg vise noen eksempler. Enkelte stikryss var merket, men riktig sti var vanskelig å finne fordi pilene pekte i alle himmelretninger! Selv om skiltene lå tildels morkna nede på marka og pilene pekte vilkårlig ut i geografien, så ble det en sann bagatell i all turopplevelsen og nærmest en artig kuriositet å ta bilde av. Når vardemerkinga i tillegg var så og si usynlig blant all den andre steinhaugen, så ble det bare ei ekstra skjerping med kart- og kompass-bruken.

Det som betydde noe var at jeg hadde sjansen til å være ute i en storslagen, vakker og vill natur. Det var rene luksus å bare kunne gå dag etter dag! Merkegjengen hadde tydeligvis ikke vært her på ei god stund. De har likevel gjort en kjempejobb ved å legge til rette for en trasé over alle blåner, og alle

lokale turistforeninger som har et hytte- og løypenett, presiserer at det er fjellvandrersens eget ansvar både å orientere seg fram og beherske utfordrernes terreng.

Rett nok har Troms Turlag noen skikkelige blaute partier både til Vouma og Gaskas, men vi har også en fantastisk flott natur og noen velutstyrte hytter. Men akkurat det var ikke det nevnte paret så opp-tatt av. Her var det andre vurderinger som gjaldt, men til Nordkapp kom de!

Av Jorunn Fleten

Turbo-Monica

Frokost i herlig solskinn. Foto: Monica Mikalsen.

Av Jorunn Mørkved

Monica Mikalsen er et velklingende navn i TT-kretser. Monica var styremedlem i 2 år, men det som det står størst respekt av er engasjementet som kreativ igangsetter, bulldozer og inspirator i Barnas Turlag. Hun har hatt gode støttespillere, men det er Monica som har vært kjernen i arbeidet som BT står for. Hun har vært pådriveren og har planlagt, organisert og gjennomført mange arrangementer i regi av BT i de siste årene. Det innbefatter dagsturer i nærmiljøet, "Spise-pølse-i-tre-land", stjer-netturer til Skibotn og breturer på Strupenbreen.

I 2008 var Monica primus motor for Turbo-leiren i Lyngen. Samme året ble Barnas Turlag innvilga kr 80 000, som "Årets Gave" fra DNT, og midlene ble brukt i etableringa av Turbo-leiren. I tillegg ga DNT kr 33 000 til Turboleiren. Samme beløp ble bevilga i 2009. I 2009 sto Monica for tre nye søknader til DNT

og fikk innvilga alle tre! NB! Av 8 landsomfattende innvilga søknader i perioden 2007-09, fikk Troms Turlag ved Monica halvparten! (Dvs alle sine fire søknader)

De tre prosjektene hadde følgende innhold:

- 5 turer med Turbo (Kr 20 000,-)
- Kan du klatre? (Kr 50 000,-)
- Jo mere vi er sammen. (Kr 75 000,-)

Sommeren 2009 fikk Monica en koselig telefon fra en ukjent giver, Moe-gården AS ville støtte BT med kr 10 000,-.

Hele kr 146 000,- av Gjensidige Fond ble innvilget til stor glede. En del utstyr er innkjøpt til Turbo-leiren på Jægervatnet, flere turer vil det bli i årene framover. Mye utstyr til leiren og dugnader vil det bli.

"5 turer med Turbo" kom også i gang i 2009, Tromsø kommune støttet med kr 5000,-. Klatretur med overnatting på Hillesøy med Natur og utfordring AS ble også fullført med kr 10 000,- i støtte fra Tromsø kommune. Dette var søknader som Monica fikk sendt inn innen fristen...

Turbo-leiren består av mange fasiliteter:

40-manns "sove"-lavvo

20-manns "spise og sitte"-lavvo

Knutsbua, plass til 4 personer

Jordgammen, plass til 5 personer

Naustet, plass til 4 (1 køyeseng og evt. madrasser på gulvet)

Naustet har 12 kanoer, 2 kajakker, 40 liv-vester, båt med påhengsmotor

Kjøkkenet har 4 bluss m/ovn samt oppbevaring av diverse utstyr (bueskyting, blinkkasting, klatretau, slakkline, hoppetau, kjeler/kokeutstyr til bål og gass med mer)

Badestamp (vedfyrt)

Stor grill på stativ

55 madrasser (75cm x 200cm x 15cm)

2 utetoaletter (som skal flyttes til bedre egnet sted), samt vedbod. Til våren kommer det en klatreborg på 3 m høyde, samt drenering i området.

Turområdet rundt er fantastisk, med fiske-muligheter sommer og vinter. Skøyter og ski på vinteren er flott.

Opphold på leiren går gjennom BT (hvis det er en BT-aktivitet). I skoleregi og annen utleie skal bruken av leiren avtales med Lyngen kommune, Lenangen skole <http://webfronter.com/tromsgs/Lenangenskole/>

Fra naustet: Leif Magne Lye med Ole og Sigrid.
Foto: Monica Mikalsen.

Fra Hillesøy-klatring: Håkon i farta.
Foto: Monica Mikalsen.

Kristoffer (turleder) i farta.
Foto: Monica Mikalsen.

De europeiske langrutene

Dette rutenettet er organisert under European Ramblers Association (ERA) som ble stiftet i 1969. Medlemmene er nasjonale turorganisasjoner i de ulike landene i Europa, og medlemstallet er nå kommet opp i nærmere 60. Formålet med organisasjonen er å knytte sammen ulike nasjonale vandruter til gjennomgående ruter som krysser landegrensene og som krysser Europa i forskjellige retninger. Så langt er det opprettet 11 slike lange vandruter. Ikke alle er ferdige i sin hele lengde, og det arbeides fortsatt med forlengelser og mange strekninger er ennå på idé-stadiet.

Fra Norge er det Den Norske Turistforening som er medlem, men så langt er det ingen av rutene i Norge som er knyttet til det europeiske rutenettet. Dette ser det nå ut til at det vil bli ei endring på. Det er ønske fra ERA om å få opprettet ei rute som går fra nord til sør gjennom Europa, og E1 som denne kalles, har i flere år vært etablert fra Sverige og ned til midt i Italia. Med tanke på forlengelse helt opp til Nordkapp har DNT nå arbeidet i noen år med å få etablert ei rute gjennom Finnmark fra Kautokeino, som i dag er det nordlige endepunktet for Nordkalottruta. Tidlig i januar 2010 gav Finnmarkseiendommen tillatelse til å opprette ei slik rute, og dermed skulle det være klart for DNT å forlenge E1 gjennom Norge helt nord til Nordkapp. I mange år har det nordlige endepunktet for E1 vært Grövelsjön i Sverige (øst for Trysil). Det er da meningen at herfra skal det gå sti over til Norge og komme inn på "Grensesømmen", den ruta som ble etablert i 2005, og som går mellom Halden i sør og Treriksrøysa i nord. Fra Treriksrøysa følges Nordkalottruta til Kautokeino, og så den nye ruta videre nordover.

Heller ikke i sør-enden er E1 ferdig etablert. Meningen er at den skal fortsette helt til sør i Italia, over til Sicilia, og ned til Capo Passero på sørspissen øya. Hele E1 fra nord til sør vi da bli på mer enn 7000 km. Det er de aller færreste som legger i vei med å gå ei slik strekning sammenhengende, men det går an å ta deler av den, eller den kan gjøres etappevis.

Finnland er allerede knyttet til Europa-stinettet med to ruter, E6 som i dag går nord til Kilpisjärvi, og som jeg antar vil bli forlenget til kysten, muligens til Tromsø, og E10, som går til Nuorgam. En idé er å forlenge den til Nordkyn.

Det er E1, E6 og E10 som er de nord-sør-gående rutene i rutenettet. De vest-øst-gående rutene begynner i Irland/Storbritannia og går enten østover til Polen eller svinger mer sør mot Middelhavet. Tre av rutene starter også fra Spania/Portugal og går østover til Øst-Europa. Blant disse finner vi den som er mest kjent av alle rutene, E3, som pilgrimsruta til Santiago de Compostela er en del av. De fleste går den vestligste delen av ruta til Santiago de Compostela. Videre østover går ruta gjennom Frankrike, Belgia, Tyskland, Polen, og skal ende opp i Bulgaria mot Svartehavskysten. Blant de vest-øst-gående rutene finner vi også den lengste av Europarutene, E4, som starter fra sørspissen av Spania og går østover på nordsiden av Alpene til Hellas, og er forlenget videre til Kreta og Kypros. Den er nesten 10500 km. E9 som også i hovedsak er øst-vestgående, følger kysten fra Biskayabukta til Østersjøen

Nede på kontinentet ligger byene tett, og det er mulig å finne overnatting i småbyene som rutene

passerer. Noen steder må det bestilles plass på forhånd, men det holder som regel at en ringer dit en skal overnatte når en starter om dagen. Er der små hoteller eller herberger går det i de fleste tilfelle bra også uten å bestille på forhånd. Når den norske delen av E 1 blir etablert vil det være overnatting i hyttene langs ruta.

Når det gjelder merking er det meningen at de enkelte lands merkestandarder skal gjelde. Men hver rute skal ha gjennomgående skilting og merking i alle stikryss. Mange steder er det bare i stikryssene det er merket, og standarden varierer sterkt. Imidlertid hender det at ruten blir lagt om, og da er det ikke alltid like enkelt å få informasjon om dette eller at merkingen blir fulgt opp.

Stikommisjonen i ERA arbeider stadig vekk med problemet og en idé går ut på å opprette nettsider som hele tiden er oppdatert. Det finnes også mange guider og bøker om den gjeldende sti eller deler av denne. Problemet er at disse ikke lar seg så enkelt oppdatere. Mye stoff ligger ute på nettet, og det er mulig å finne ganske detaljerte kart og beskrivelser der. Når det gjelder kart er det enten snakk om stikart for det området en befinner seg i, eller bruke det offisielle kartverket sine kart i det land det gjelder.

ERA ønsker å stimulere til fotturer og vandreaktiviteter og legge til rette for slike aktiviteter. Likeså være med på å bevare europeisk kulturarv og ta vare på miljøet. På den måten styrke forståelsen mellom Europas folk gjennom vandring over grensene.

Det er et flott verdensdel vi tilhører, og det er at det er fred og fordragelighet mellom landene som gjør et slikt stinett mulig. Vi har mye spennende og fin natur i Norge, men det er i høyeste grad interessant og givende å gå turer i andre land og få oppleve naturtyper som vi ikke har i Norge. Med opprettelsen av E1 gjennom Norge vil ruta også gå innom Troms fylke og lang stinettet i Indre Troms.

Litteratur: Lise Foss, 2005: Til fots gjennom Europa, 236 s. Topografisk Forlag, Oslo. ISBN 82-7981-041-2
Beskrivelse av E1.

Lise Foss, 2007. Grenseløs Vandring, 241 s. Andresen & Butenschøn A/S Topografisk, Oslo. ISBN 978-82-7981-048-3. Beskrivelse av E2.

Hans Jürgen Gorges, 2002: Auf Tour in Europa, 240 s. Deutscher Wanderverlag, Stuttgart. ISBN 3-8134-0338-6. Kort beskrivelse av alle 11 rutene.

Web: <http://www.era-ewv-ferp.org/>

Av Jarle Nilsen

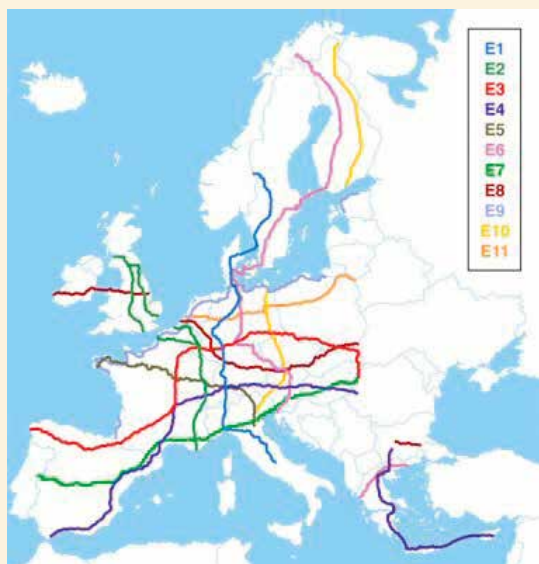

Foto: Jarle Nilsen

Barna på Treriksrøysa. Foto: Monica Mikalsen.

Spikking av pinner. Foto: Monica Mikalsen.

Barnas Turlag:

Pølser i tre land

12 barn og 9 voksne var en helg i september på tur til Treriksrøysa og Goldahyttene. Noen av oss dro opptil Perskogen allerede fredag ettermiddag. Lavvo og telt ble satt opp. Bål og deilig wok ble tilberedt på bålet. "TV-sisten" ble lekt av alle sammen for å holde varmen. En forsmak på kong Vinter fikk vi om natten da gradestokken krøp langt under null, helt hvitt av frost om morgenen. Men friskt det var det!

Et nydelig vær med utrolige farger fikk vi hele helgen. Etter frokost rundt bålet, gikk ferden til Kilpisjärvi, der Mallabåten går over vannet. De resterende i gruppa som var påmeldt ankom dit. Vi var fulltallige og klare kl. 13. Barn fra 6 til 11 år var heltente på å gå de tre første kilometrene til Treriksrøysa, der vi tente bål og hadde pølser i tre land...

Etter ca 1 ½ -2 timers pause i solen, måtte vi bryte opp og komme oss videre til Goldahytta. Et flott terreng å gå i for barn og voksne. Ankom hytta og sengeplasser ble tinget, og barna koste seg virkelig. Ved og vann ble ordnet og gjort klar til kvelden. Den

ene hytta ble gjort om til "spisesal", alle 21 spiste deilig gryterett med ris. Stemningen rundt matbordet var upåklagelig. Godteri kom fram etterpå, litt kos og kaffe ble det tid til før vi gikk ut i mørket. Stort bål ble laget av ved som var samlet rundt omkring hytta. En familie hadde med lysstaver, som ble suksess. Fullmåne og kaldt. Etter noen leker og kos rundt bålet, var det kveld og slitne barn gikk i seng.

Søndag morgen: Spennende tåke lå over området. Båten skulle gå kl 11.30, så vi måtte være på farten allerede kl 9 med de minste. Noen ordnet med hyttene, mens andre gikk med barna, en flott fordeling. Solen tok tåken etter hvert bort, så det ble en fin-fin retur til båten. Etter båtturen kjørte vi inn i Norge, for å ta en pause der vi tente bål og spiste før alle dro hjem til sitt.

Turlederne Monica Mikalsen og Kristoffer takker for en flott tur med flotte barn og voksne og håper å se mange på andre turer med Barnas Turlag.

Av Monica Mikalsen

Vuomahyttene under dobbel regnbue. Foto: Lisbeth Johannessen

Tilsynsmøte høsten 2009

Av Lisbeth Johannessen

Dette er et utdrag fra møtereferatet. Det sier noe om hva som skjer i Troms Turlag og kan ha allmenn interesse. Se for øvrig artikkel på s.5 og 6: "Hei – stopp litt!" som tar opp mye av samme tema.

Tilsynsmøtet 2009 ble avholdt på Vollan Gjestestue 21. november mellom kl 10 og 16.

Styreleder informerer

Det er framkommet generelle positive tilbakemeldinger på standarden på våre hytter i turlaget. Disse tilbakemeldingene kommer fra gjester fra eget område som fra andre lag og foreninger.

Styrets fokus:

Fokus er koordinering, samhandling, robustgjøring av hele organisasjonen: F.eks.: Hvordan er kommunikasjonen mellom tilsyn – hytteutvalg – styret?

Hvilket ansvar ligger hvor?

Finne løsninger for å sikre kontinuitet i lagets drift og aktiviteter.

Er det mer å hente fra lagets 3630 medlemmer?

Hvordan trekke disse mer inn i lagets aktiviteter?

Dugnader: Kan det være noe å hente på å styrke opplevelsen av hyttetun og at disse arrangerer felles dugnader? Kan vi lage årsplaner hvor dugnadene gjøres mer kjente og forutsigbare?

Samordninger: Tilsyn av hytter og stier: kan hytte-tilsyn være med å ta ansvar for merking og rydding

av stiene til – fra hyttene?

Det er mange entusiaster som drar en viktig del av turlagets aktiviteter. Eksempelvis entusiastene i Barnas Turlag og DNT-Ung. Hvordan kan man holde dem "under armene" og robustgjøre tilbudet?

Styret/kontoret leter etter midler for om mulig kunne engasjere en person i 1/2 til 1/1 stilling som kan jobbe med tilbudet for barn/unge.

Turboleiren på Jægervann – en ansatt på lokal skole er lagets representant.

Utvikleogstyrkesamarbeidet mellom undergrupper og styret, for eksempel felles turkomité.

Anders fra DNT sentralt har laget en vedlikeholdsplan for deres hytter. Det er reist spørsmål om han kan lage en liknende plan for våre hytter. Målet er å få hyttene opp på en standard som går over samme lest.

Vuoma – opprusting trengs, Dært – skifta tak, Gappo – Statskog godtar ikke plasseringen av hundebua, dette følges opp. Kvaløya – det er satt ned en gruppe som har påbegynt arbeidet med hytte i området Kattfjordeidet.

Kjøp av tomt: Avtale snart i havn på Nonsbu. Håper denne kan lage presedens for de andre hyttene i området hvor liknede avtaler skal lages.

Oskalfamilien: Drøftinger for bruk av området og hytter. Respektfulle samtaler føres – avtale skal landes.

Uautorisert bruk av hyttene i næringssammenheng; dette må på plass.

Erfaringer

Infoperm:

- Det oppleves at det ligger gamle ark/opplysninger i permene – gi kontoret beskjed som deretter varsler tilsyn. Nytt legges i.
- Opplysninger på engelsk, tysk og finsk er under utarbeidelse.

Aske og sølevann:

- God erfaring med skilt: "Tømmes bak sjåen". I etterkant plukker man sølvpapir eller annet ikke-brennbart.

Merkeutvalg

Jarle Nilsen, leder i merkeutvalget, gjennomgikk sti-

nettet fra Kautokeino til Lappjord, samt

Stordalshytta/Gratangen og ytre Troms/Senja.

Han er engasjert i arbeidet med å stikke ut sti fra Kautokeino til Nordkapp. Når dette er fullført vil man ha en sammenhengende sti fra Nordkapp til Sicilia. Denne får navnet E1.

TT sender en formell henvendelse til Statskog om de kan utbedre stien på stor stein ved brufeste over Vuomajokka.

Jarle Nilsen flytter til Østfold sommeren 2010 og er opptatt av at det blir utnevnt en arvtaker når han flytter. Det trengs nye folk til Merkeutvalget og bru-utvalget. Går man over stiene etter fem år snakkes det om vedlikehold. Venter man 20 år et det ny-rydding. Viktig med kontinuitet.

Vedlikehold av stier og merking er også et tilsynsarbeid og ved en slik status bør merkeutvalget inkluderes på likeverdig måte som hyttetilsyn i hytteutvalg og andre sammenhenger.

Dersom hyttetilsyn rydder stier til og fra hyttene gjøres dette etter DNTs merkeinstruks. Er det snakk om omlegging, tas dette først opp med hytteutvalg/kontoret. Slike spørsmål må tas opp med grunneier før de iverksettes.

Dugnad

Det er ønskelig med en felles instruks, en felles standard på hvordan hyttene skal skjøttes (lakking av gulv, vasking av sengetøy, vaske rundt.....) Hvordan bygger man best opp dugnadsgjenger? Kan samtidig dugnad på hyttene på samme tun være en idé?

Dugnad bør oppleves som artig, sosialt og inkluderes i arrangementsoversikten på lik linje med felles-turer.

Viktig med god mat og pauser på dugnader.

"Gratis-perspektivet" kan godt synliggjøres (gratis skyss og opphold)

Merkekurs i juni på Rostahytta.

Interessert?

Ta kontakt med Turlagskontoret.

Etter leirslagning er vi klar for påskens siste topptur. Foto: Jan Thomas Schwencke

Påskeferie i Sarek

Vi tenkte å legge oss til ved Piela. Svein Robertsen TTs nestor angående Sarek bifaller valget av leirsted med begeistring. Selv hadde han gitt seg selv i 60-årspresang en tur gjennom Sarek fra Saltoluokta i vest til Ritsem i øst gjennom Ruhtesvage. Jan Børre og jeg er litt mer makelig anlagt, og mener at tung oppakning ikke skal dras på hver dag! Så vi har satset på færrest mulig leirforflytninger og flest mulig toppturer eller hva nå været tillater. For mens området Sarek er berømt og sagnomsust, er været beryktet! Det er mange som ikke har sett så mye mer enn snøen i området i løpet av ei ukes opphold. Nå har vi tuslet rundt her inne i seks dager. Vi har vært heldige. Riktignok har det visst vært målt full storm på Ritsem en av dagene, men den har ikke vi merket der vi teltet på kanten av Piela-sletta mot Rapadalen. En god kuling kanskje, men den stilnet

ut på ettermiddagen. Bortsett den ene dagen med nullsikt har vi sett sola hver eneste dag. Men i dag er det sol fra vi stikker hodene ut av teltet.

Selvfølgelig flyttedag! Heldigvis er bare vel ei mil vi skal av gårde. Ei flat mil til og med. For det er typisk Sarek at om en holder seg i dalgangene er det rimeleg flatt terreng. Etter leirslagning rusler vi av gårde på påskens siste topptur. Det er Äphartjähkkå (1914) som er ettermiddagens mål. Høyeste topp i Äpharmassivet, og dessuten har vi fryktelig lyst å få tatt en kikk på Bieribaktis "bakside". Vi har nemlig gått og saumfart den både på kart og in natura for ei mulig rute til topps. Oppe på breen møter vi noen svensker. Vi har bare sett tre før i påska. De suste forbi oss ned fra Svarta Spetsen uten å si hei en gang. Disse er litt mer meddelsomme. Toppen vi skal på krever fire timer til passet og to timer fra

Været i Sarek er beryktet. Foto: Jan Thomas Schwencke

skaret, til dels klatring, sier de. Vi har muligens litt annet innhold i begrepet klatre, i alle fall bruker vi vel 20 minutter fra skardet til toppen og hendene trenger vi knapt bruke. Ca to timer etter at vi snakket med dem, står vi på toppen. En utrolig flott utsikt er det. Forsøker å plukke ut toppene vi har vært på. Tjågnårstjåhka hvor vi gikk mellom skyene, Svarta Spetsen hvor vi først snudde pga skredfare, og så var oppom på ettermiddagen dagen etter å ha vært på sydtoppen til Sarektjåhkkå, dalgangene og breene. Biribakti får vente til et annet år. Nå vet vi hvor enkleste ruta går. Nedturen blir et antiklimaks med nyskjerpa isskare. Presis som Fornesbreen når en har gått over Jiekkevarre i mai. Vel nede ved teltet er vi særdeles fornøyde. I morgen skal vi skli ned til Sorva og kjøre hjem. Da vil vi ha gått nærmere 20 mil og godt over 5000 høydemeter.

Dagen etter er det sol på teltet. En jerv har passert 50 m fra oss på morran. Vi møter fire-fem forsinkete

påsketurister på veien ut, men det har vært forbausende lite folk å se. Fem personer pluss de vi møtte på vei ned fra Åphar. Sarek regnes som Sveriges mest uberørte naturområde. Det er ingen merkete løyper og ingen åpne hytter, men reindriftshytter er det, så direkte uberørt fremstår ikke området. Scooterkjøring er ikke tillatt, noe som selvfølgelig fører til lite folk i et så "gjennomscotifisert" land som Sverige. Når vi kommer ned til Sorva, er det full aktivitet. De forbereder seg tydeligvis på å flytte reinen inn. Det er sommerbeite i Sarek noe som er årsaken til at vi så flere spor etter jerv enn rein i løpet av påsken. Ved midnatt er vi hjemme. Lenger unna er det altså ikke.

Og Svein? Han så vi ikke, men han hadde hatt en flott tur han og, selv om han hadde valgt å trekke pulk hver dag.

Av Jan Thomas Schwenke

Sperregjerdet slik det skiller to svenske samebyers beiteland. Foto: Hans Prestbakmo

Reingjerde i Rostadalen

Mange lurer på hva plastgjerdet som er ført opp langs Rostaelva fra Rostahytta til Rostojávri skal tjene til. Først litt historikk om dalføret. Ved Kongeskjøte av 12. januar 1666 solgte Fredrik den III av Danmark/Norge Nordland og Troms til Joachim Irgens, eier av Røros Kopperverk. I 1682 kom landet tilbake i kongens eie, men Troms fogderi, områdene nord for ei linje fra Aursfjorden i Malangen til Rostojávri (Maurundlinja), blei fortsatt å tilhøre det private godset. Rostaelva blei dermed skille mellom privat grunn i nord og statsallmenning i sør. På slutten av 1800-tallet, da de private godsene gikk i oppløsning, kjøpte Staten av politiske grunnertilbake fjellområdene nord for Rostaelva.

Like lenge som det har vært drevet reindrif, har Rostadalen med fjellområdene i indre Troms vært nyttet som sommerbeite for rein med vinterbeite i Sverige. Rostaelva er i dag grense mellom beitelan-

det til de to svenske samebyene Lainiovuoma i sør og Könkämä i nord. Under arbeidet med Reinbeitekonvensjonen av 1972 blei det fra svensk side satt fram krav om sperregjerde langs vassdraget for å hindre sammenblanding av rein fra de to samebyene uten at dette blei fulgt opp.

Av utkast til ny reinbeitekonvensjon mellom de to land som er forhandlet fram og skal godkjennes av Riksdagen i Sverige og Stortinget i Norge, er sagt at det skal føres opp sperregjerde mellom samebyene langs Rostaelva. I påvente av at ny reinbeitekonvensjon godkjennes av landene, har Lainiovuoma sameby satt opp det midlertidige sperregjerde av plastnetting. Det er uklart om dette midlertidige sperregjerdet er godkjent av norske myndigheter eller ikke.

Av Hans Prestbakmo

Smånytt

Nattmålstua på Kvaløya mot Ersfjordtraversen. Foto: Helge Andreassen

Skifte av tilsyn. Det har skjedd et skifte av tilsyn på nye Gaskas i løpet av høsten. Troms Turlag sender en stor takk til Randi Aarøen og Ingolf Hansen som har gitt seg etter å ha vært tilsyn siden hytta ble bygd i 2002. Vi ønsker deres arvtakere Anne Julie Klæboe og Magnar Uvsløkk velkommen som nytt tilsyn og ønsker dem lykke til i sitt virke for hytta og Troms Turlag.

Besøk på hyttene. Besøksstatistikken for vinter/sommer 2008/09 var ikke klar foran tilsynsmøtet. Det som kan sies som en vurdering av de rapportene som var kommet inn, er at besøkstallet har flatet ut. Noen hytter har færre besøk, mens andre til gjengjeld har flere. I jule- og nyttårstida lå alt til rette for at mange skulle kunne feire høytidene til fjells; mange feriedager, stabilt og kaldt men klart vær og en fantastisk fullmåne som til og med var delvis formørket på selveste nyttårsaften. Det viser seg da også at mange har nyttet anledningen og dratt til fjells, noe som resulterte i svært godt besøk på de fleste av hyttene til Troms Turlag.

Profileringsutvalg. Troms Turlag har opprettet et profileringsutvalg. Mandatet for utvalget er ikke utarbeidet, men utgangspunktet er at det skal være et dynamisk utvalg med muligheter for å hente inn nye medlemmer når det passer. Bakgrunnen for opprettelsen av utvalget er for å heve profileringen av TT internt og eksternt.

Nytt turutvalg skal også opprettes. Det nye turutvalget skal være sammensatt av medlemmer fra ulike grupper i laget som Barnas Turlag, FSG, Senja Turlag osv. Hensikten med dette utvalget er å løfte antall turer og deltakere, i bredde og høyde.

Min side. På nettsiden til DNT, forsida øverst i venstre hjørne, kan du nå aktivere og logge deg inn på Min side. Der vil du bl.a. finne oversikt over ditt medlemskap, endre dine kontaktopplysninger, samt få tilgang til innhold og tjenester som kun er tilgjengelige for DNTs medlemmer.

Retting. Under bildet på side 16 i Fjellvåken nr.3-09, har feil fotograf blitt kreditert bildet. Fotograf er Harald Strand.

Neste nummer av Fjellvåken nr. 2-2010 kommer i midten av juni. Stoff til dette nummer må være hos redaksjonen senest

15. april. I redaksjonen: Lisbeth B. Johannessen, Jorunn Mørkved og Toril Skoglund.

Forsidebilde: Ikke akkurat klatring, Jan Børre på vei ned fra Åphartjåhkká, Sarek. Fotograf: Jan Thomas Scwencke.

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Postboks 284, 9253 TROMSØ
Besøksadresse: Kirkegt. 2
Telefon: 77 68 51 75
Bankgiro: 8245 06 09141

Åpningstider: onsdag 12–16, torsdag 12–18, fredag 12–14
E-post og telefon besvares mandag til fredag 9–16

- E-post: troms@turistforeningen.no
- Hjemmeside: www.turistforeningen.no/tromsturlag
- Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret